

Sygn. akt VIII U 292/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 lipca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR del. Renata Stańczak
Protokolant:	Anna Krzyszkowska

po rozpoznaniu w dniu 23 czerwca 2016 r. w Gliwicach

sprawy L. G. (G.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o emeryturę pomostową

na skutek odwołania L. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 28 grudnia 2015 r. **nr** (...)

oddala odwołanie.

(-) SSR del. Renata Stańczak

Sygn. akt VIIIU 292/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28.12.2015r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu L. G. (G.) prawa do emerytury pomostowej na podstawie:

- art.4 ustawy o emeryturach pomostowych, gdyż ubezpieczony nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach wynoszącego co najmniej 15 lat oraz po dniu 31.12.2008r. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art.3 ust.1 i 3 ustawy,

- art.4 w związku z art.11 i art.49 w/w ustawy, gdyż na dzień 01.01.2009r. ubezpieczony nie udowodnił okresu pracy górniczej, o której mowa w art.50c ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wynoszącego co najmniej 15 lat, a jedynie 2 lata, 1 miesiąc i 7 dni, czyli następujące okresy zatrudnienia: od dnia 04.09.1974r. do dnia 27.09.1974r., od dnia 04.07.1975r. do dnia 27.07.1975r., od dnia 17.07.1979r. do dnia 02.01.1980r., od dnia 19.01.1981r. do dnia 19.07.1982r.

Do okresu pracy górniczej organ rentowy nie zaliczył okresu zatrudnienia ubezpieczonego w KWK (...) od dnia 25.07.1983r. do dnia 30.11.1993r., czyli 10 lat, 4 miesiące i 7 dni na stanowisku „ inspektor techniczny w dziale przygotowania produkcji ”, ponieważ stanowisko to nie zostało wymienione w zarządzeniu nr 9 Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 23.12.1994r., a ubezpieczony nie przedstawił wykazu zjazdów za ten okres.

Ubezpieczony w odwołaniu od decyzji sprecyzowanym na rozprawie w dniu 16.05.2016r. domagał się jej zmiany przez przyznanie prawa do emerytury pomostowej od dnia 16.12.2015r. po wcześniejszym zaliczeniu do pracy górniczej następujących okresów: zatrudnienia od dnia 17.07.1979r. do dnia 19.07.1982r. - w wymiarze półtorakrotnym, zatrudnienia od dnia 25.07.1983r. do dnia 30.11.1993r., służby wojskowej, pobierania renty z tytułu wypadku przy pracy w latach 1982 – 1983, zasiłku socjalnego, a także jako pracy równorzędnej z pracą górniczą, innej pracy na podstawie art.50c ust.2 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie z przyczyn jak w zaskarżonej decyzji. Jednocześnie organ rentowy dodał, iż brak jest podstaw do zaliczenia do pracy górniczej okresu odbywania służby wojskowej oraz okresu nieświadczenia pracy po zakończeniu tej służby – do dnia 18.01.1980r. Organ rentowy wskazał także, iż ze świadectwa KWK (...) nie wynika, że rozwiązanie stosunku pracy nastąpiło w związku z likwidacją Kopalni.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

Ubezpieczony L. G. urodził się w dniu (...) Legitymuje się ponad 30 - letnim okresem składkowym i nieskładkowym.

W dniu 09.12.2015r. złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury pomostowej, w rozpoznaniu którego organ rentowy wydał decyzję zaskarżoną, omówioną na wstępie.

Od dnia 04.09.1974r. do dnia 27.09.1974r. oraz od dnia 04.07.1975r. do dnia 27.07.1975r. ubezpieczony był zatrudniony w KWK (...) na stanowisku robotnika dołowego – praktykanta pod ziemią.

Następnie w okresie od dnia 17.07.1979r. do dnia 19.07.1982r. oraz od dnia 25.07.1983r. do dnia 30.11.1993r. ubezpieczony pracował w KWK (...) w G. na stanowiskach:

- od dnia 17.07.1979r. do dnia 02.01.1980r. – stażysty pod ziemią,

- od dnia 03.01.1980r. do dnia 22.12.1980r. – zasadnicza służba wojskowa (odbywał zasadniczą służbę wojskową od dnia 03.01.1980r. do dnia 22.12.1980r. i powrócił do świadczenia pracy od dnia 19.01.1981r.),

- od dnia 19.01.1981r. do dnia 19.07.1982r. – nadgórnika oddziału wydobywczego pod ziemią,

- od dnia 25.07.1983r. do dnia 30.11.1993r. – inspektora technicznego w dziale przygotowania produkcji pod ziemią.

W świadectwie pracy z dnia 30.11.1993r. dotyczącym tego okresu zatrudnienia ubezpieczonego Kopalnia wskazała, iż stosunek pracy został rozwiązany z przyczyn ekonomicznych, na podstawie ustawy z dnia 28.12.1989r. (Dz.U. Nr 4, poz.90 ze zm.).

Po ustaniu tego zatrudnienia ubezpieczony w okresie od dnia 01.12.1993r. do dnia 30.11.1995r. pobierał zasiłek socjalny (zaświadczenie w/w Kopalni z dnia 15.01.1996r.).

Następnie ubezpieczony był zgłoszony do ubezpieczeń społecznych: od dnia 01.01.1996r. do dnia 14.04.1996r. jako osoba współpracująca z osobą prowadzącą działalność gospodarczą, a od dnia 15.04.1996r. do dnia 31.12.2005r. jako osoba prowadząca działalność gospodarczą.

Od dnia 11.01.2006r. do dnia 13.06.2007r. ubezpieczony był zarejestrowany w Powiatowym Urzędzie Pracy w G. jako osoba bezrobotna. Do chwili obecnej nie podjął zatrudnienia.

W okresie od dnia 20.07.1982r. do dnia sierpnia 1987r. ubezpieczony pobierał górniczą rentę inwalidzką z tytułu następstw wypadku przy pracy.

Z zeznań świadka B. W. oraz z zeznań ubezpieczonego wynika, iż pracując w KWK (...) na stanowisku inspektora technicznego w dziale przygotowania produkcji pod ziemią od dnia 25.07.1983r. do dnia 30.11.1993r. ubezpieczony zajmował się przygotowywaniem regulaminów transportu, dokumentacji wyzbrojeń ścian, zbrojenia ścian i przodków, obudów, dokumentacji układów transportowych. Ubezpieczony generalnie wykonywał swoją pracę w biurze znajdującym się w budynku dyrekcji i czasami zjeżdżał pod ziemię, co zdarzało się przeciętnie kilka razy w miesiącu, a czasem kilkanaście razy na miesiąc. Ubezpieczony w KWK (...) zaprzestał pracy w dniu 30.11.1993r., co wiązało się ze stopniowym zmniejszaniem zatrudnienia w Kopalni z uwagi na proces jej likwidacji, która następowała powoli od 1990r. Najpierw zostało zlikwidowane P. O. w 1991r., potem P. w 1993r., a ostatecznie Kopalnia została zlikwidowana w 2000r.

W piśmie z dnia 22.06.1987r. sporządzonym przez ubezpieczonego a skierowanym do Wojewódzkiej Komisji Lekarskiej ds. Inwalidztwa i Zatrudnienia w sprawie odwołania ubezpieczonego od decyzji Obwodowej Komisji Lekarskiej ds. Inwalidztwa i Zatrudnienia ubezpieczony podał między innymi – cyt.: „ Obecnie pracuję w KWK (...) na stanowisku wymagającym sporadycznych zjazdów na dół (...)”, „ Zjeżdżając sporadycznie na dół znam swoje możliwości fizyczne i wiem na pewno, że nie podołam ciągłej pracy na dole ”.

Powyższe Sąd ustalił na podstawie dokumentacji akt organu rentowego, akt osobowych ubezpieczonego dotyczących jego zatrudnienia w KWK (...) i KWK (...), zeznań świadka B. W., a także zeznań ubezpieczonego (protokół elektroniczny z rozprawy z dnia: 23.06.2016r. czas 00:06:08 – 00:24:29) jako okoliczności generalnie bezsporne pomiędzy stronami, bo jednoznacznie wynikające z tych dowodów i nie kwestionowane przez strony.

Sąd zważył, co następuje.

Odwołanie ubezpieczonego L. G. nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 19.12.2008r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz.U. z 2015r., poz. 965 ze zm.) zwanej dalej ustawą, prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948r.;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6) po dniu 31 grudnia 2008r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Po myśli art. 3 ust. 1 prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy.

Zgodnie z ust. 3 tego przepisu prace o szczególnym charakterze to prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się; wykaz prac o szczególnym charakterze określa załącznik nr 2 do ustawy.

Za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach uważa się pracowników wykonujących po dniu wejścia w życie ustawy, w pełnym wymiarze czasu pracy, prace, o których mowa w ust. 1 (ust.4). Za pracowników wykonujących prace o szczególnym charakterze uważa się pracowników wykonujących po dniu wejścia w życie ustawy, w pełnym wymiarze czasu pracy, prace, o których mowa w ust. 3 (ust. 5). Za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze uważa się również osoby wykonujące przed dniem wejścia w życie ustawy prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (ust.7).

Stosownie do art.11 ustawy, prawo do emerytury pomostowej przysługuje pracownikowi wykonującemu prace górnicze, o których mowa w art. 50c ustawy o emeryturach i rentach z FUS, który spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1, 4-7, jeżeli:

- 1)osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 2)ma okres pracy górniczej, o której mowa w art. 50c ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat.

Zgodnie treścią art. 49 ustawy prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

- 1)po dniu 31 grudnia 2008r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 2)spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;
- 3)w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Dla uzyskania prawa do emerytury pomostowej koniecznym jest łączne spełnienie wymienionych powyżej warunków, gdyż brak spełnienia któregokolwiek z nich uniemożliwia przyznanie prawa do świadczenia.

Okolicznością bezsporną w sprawie jest, iż ubezpieczony urodził się po dniu 31.12.1948r., ukończył wiek 60 lat (w dniu 16.12.2015r.), legitymuje się wymaganym 25 - letnim okresem składkowym i nieskładkowym i nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Ubezpieczony nie spełnił przesłanek prawa do emerytury pomostowej na podstawie art.4 ustawy, gdyż bezspornie nie spełnił warunku prawa do tego świadczenia wymienionego w art.4 pkt 6, bo po dniu 31.12.2008r. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3, co jest okolicznością bezsporną w sprawie.

Odwołujący domagał się przyznania prawa do emerytury pomostowej w związku z wykonywaniem pracy górniczej, a więc na mocy powołanych wcześniej przepisów art.11 w związku z art.4 i art. 49 ustawy.

Z przeprowadzonego postępowania dowodowego wynika, iż ubezpieczony nie spełnił również w tym przypadku przesłanek prawa do tego świadczenia, gdyż nie udowodnił 15 - letniego okresu pracy górniczej na dzień 01.01.2009r., wymienionej w art.50c ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2013r., poz.748 ze zm.).

Brak jest podstaw prawnych do zaliczenia na prawo do emerytury pomostowej jako pracy górniczej okresu zatrudnienia ubezpieczonego w KWK (...) od dnia 17.07.1979r. do dnia 19.07.1982r., a konkretnie okresów od dnia 17.07.1979r. do dnia 02.01.1980r. oraz od dnia 19.01.1981r. do dnia 19.07.1982r. (to jest po wyłączeniu służby wojskowej) na stanowiskach kolejno stażysty pod ziemią i nadgórnika oddziału wydobywczego pod ziemią, w wymiarze półtorakrotnym.

Zgodnie z art. 50d ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury pracownikom zatrudnionym pod ziemią oraz w kopalniach siarki lub węgla brunatnego zalicza się w wymiarze półtorakrotnym następujące okresy pracy na obszarze Państwa Polskiego:

1)w przodkach bezpośrednio przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy innych pracach przodkowych, przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębieniu szybów i robotach szybowych;

2)w drużynach ratowniczych.

Przepis powyższy pozwala zatem na zaliczenie wymienionych okresów wykonywania pracy, o której mowa w pkt 1 i 2 w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury.

Tymczasem ustawa o emeryturach pomostowych nie zawiera uregulowania o podobnej treści, a więc umożliwiającego zaliczenie na prawo do emerytury pomostowej danej pracy górniczej w wymiarze półtorakrotnym, nie zawiera też przepisu, który odsyłałby do cytowanego powyżej art.50d ustawy emerytalnej, umożliwiając jego odpowiednie stosowanie.

Niewątpliwie brak jest również podstaw do zaliczenia do pracy górniczej okresu zatrudnienia ubezpieczonego w KWK (...) od dnia 25.07.1983r. do dnia 30.11.1993r. na stanowisku inspektora technicznego w dziale przygotowania produkcji pod ziemią.

Zgodnie z art.50c ust.1 pkt 1 ustawy emerytalnej, za pracę górniczą uważa się zatrudnienie: pod ziemią w kopalniach węgla, rud, kruszców, surowców ogniotrwałych, glin szlachetnych, kaolinów, magnezytów, gipsu, anhydrytu, soli kamiennej i potasowej, fosforytów oraz barytu.

Natomiast stosownie do art. 50b ustawy emerytalnej, przy ustalaniu prawa do emerytury górniczej uwzględnia się okresy pracy górniczej i pracy równorzędnej z pracą górniczą, będące okresami składkowymi lub nieskładkowymi w rozumieniu ustawy, z tym że okresy pracy górniczej i pracy równorzędnej z pracą górniczą uwzględnia się, jeżeli praca ta wykonywana była co najmniej w połowie wymiaru czasu pracy.

Z zebranego materiału dowodowego wynika, iż ubezpieczony w powyższym okresie spornym wykonywał pracę zarówno na powierzchni jak i pod ziemią.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 03.03.2011r. (sygn. akt II UK 297/10 LEX nr 817534) w przypadku wykonywania pracy mieszanej (to jest pod ziemią i na powierzchni) praca ta stanowi pracę górniczą, jeżeli jest wykonywana pod ziemią co najmniej przez połowę dniówek roboczych w miesiącu, obliczanych w stosunku do czasu

pracy obowiązującego w myśl zasad kodeksu pracy (por. również wyrok Sądu Najwyższego z dnia 08.05.1989r. sygn. akt II URN 34/89).

Zatem dla zaliczenia spornego okresu pracy ubezpieczony musiałby wykazać, iż wykonywał ją pod ziemią przez co najmniej połowę dniówek roboczych w miesiącu, to jest przeciętnie kilkanaście dni w miesiącu, gdy stosownie do §31 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz.U. Nr 10, poz.49 ze zm.), po dniu 01.01.1981r. za miesiąc przyjmuje się 22 dniówki robocze. Faktu tego ubezpieczony jednak nie udowodnił. Na okoliczność rzeczywiście wykonywanej w tym czasie pracy Sąd dopuścił dowód z zeznań ubezpiezonego i świadka B. W. w sytuacji, gdy ubezpieczony nie dysponował wykazem zjazdów za powyższy okres sporny. Z zeznań tych wynika jednak, iż ubezpieczony pod ziemią pracował przeciętnie po kilka dni w miesiącu, a więc sporadycznie, co znajduje potwierdzenie także w treści pisma ubezpiezonego z dnia 22.06.1987r., w którym wskazywał on, iż na zajmowanym wówczas stanowisku pracy wymaga się od niego sporadycznych zjazdów pod ziemię. Wprawdzie zarówno świadek jak i ubezpieczony podnosili, iż czasami w miesiącu ubezpieczony miał kilkanaście zjazdów pod ziemię, jednak w ocenie Sądu - mając na względzie treść powołanego wcześniej pisma ubezpiezonego z dnia 22.06.1987r. - jeżeli już, to zdarzało się to rzadko, a w świetle zgromadzonej dokumentacji, brak jest obecnie możliwości ustalenia jakie to były miesiące.

Brak jest podstaw do zaliczenia do pracy górniczej okresu pobierania przez ubezpiezonego zasiłku socjalnego oraz renty inwalidzkiej z tytuł następstw wypadku przy pracy, gdyż okresy takie nie zostały wyszczególnione w art.50c jako okres pracy górniczej czy też okresy równorzędne z pracą górniczą.

Wreszcie, brak jest podstaw do zaliczenia jako pracy równorzędnej z pracą górniczą innej pracy na podstawie art.50c ust.2 pkt 2 ustawy emerytalnej.

W myśl tego uregulowania prawnego za pracę równorzędną z pracą górniczą uważa się **zatrudnienie** przy innych pracach, nie dłuższe niż 5 lat, do których pracownicy wykonujący prace określone w ust. 1 i w pkt 1 i 2 przeszli w związku z likwidacją kopalni, zakładu górniczego, przedsiębiorstwa lub innego podmiotu, o którym mowa w ust. 1 pkt 1-4.

Intencją ustawodawcy było umożliwienie górnikom, których kopalnia uległa likwidacji dopracowania okresu nie dłuższego niż 5 lat w innych dowolnych podmiotach, nawet zupełnie niezwiązanych z górnictwem i w konsekwencji uwzględnienia tego okresu zatrudnienia przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury jako okresu równorzędnego z pracą górniczą.

Z literalnego brzmienia tego uregulowania prawnego wynika jednak wyraźnie, iż zaliczeniu na podstawie tego przepisu podlegają wyłącznie okresy wykonywania pracy w ramach zatrudnienia. Tymczasem ubezpieczony po zwolnieniu z KWK (...) pobierał zasiłek socjalny, a następnie wykonywał pracę, lecz nie w ramach zatrudnienia, a jako osoba współpracująca przy prowadzeniu działalności gospodarczej i następnie prowadząca tę działalność. Już tylko chociażby z tych względów zaliczenie w/w okresu spornego jako pracy równorzędnego z pracą górniczą nie jest możliwe. Nadto bezpośrednio przed rozwiązaniem stosunku pracy z KWK (...) ubezpieczony nie wykonywał pracy górniczej rozumieniu art.50 c ust.1 ustawy emerytalnej (o czym mowa powyżej), co również stanowi okoliczność nie pozwalającą na zastosowanie powołanego art.50 c ust.2 pkt 2 wzmiankowanej ustawy.

Wobec braku podstaw do zaliczenia do pracy górniczej i pracy równorzędnego z pracą górniczą wyszczególnionych powyżej okresów spornych (i nawet przy ewentualnym uwzględnieniu do takiej pracy okresu służby wojskowej), ubezpieczony nie udowodnił przewidzianego w art.11 ustawy o emeryturach pomostowych, 15 - letniego okresu pracy górniczej. W takiej sytuacji dochodzone świadczenie mu nie przysługuje.

W konsekwencji takiego stanowiska Sąd z mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie jako bezzasadne.

(-) SSR del. Renata Stańczak